
Superlék na tuberu?

Tým královéhradeckých vědců z Farmaceutické fakulty Univerzity Karlovy objevil nový typ látek, které jsou účinné jak proti standardním kmenům tuberkulózy, tak i proti těm dosud rezistentním. Tedy takovým, na které současná antituberkulotika buď neúčinkují vůbec, nebo jen omezeně. Ačkoli prý k cíli vede ještě kus cesty a přehnaný optimismus je potřeba krotit, unikátní objev českých vědců je zároveň nadějí pro miliony lidí na celém světě.

„Další výhodou je účinnost proti takzvaným spícím kmenům mykobakterií. Ty přežívají skrytě v organismu a čekají na vhodnou příležitost, aby se aktivovaly a onemocnění mohlo propuknout. Mykobakterie v tomto spícím stadiu jsou velmi špatně zasažitelné většinou antituberkulotik. Naše látky proti těmto kmenům fungují,“ vysvětluje člen výzkumného týmu Jaroslav Roh s tím, že jen loni se objevilo ve světě půl milionu případů tuberkulózy odolné proti současným lékům.

Krása i zrádnost výzkumu

Vývoj nové látky nebyl podle slov dalšího člena výzkumného týmu Alexandra Hrabálka nijak snadný a často se ocitl ve slepé uličce. Připraveno bylo několik stovek sloučenin na bázi takzvaných heterocyklů. „Teprve zavedením určitých strukturálních faktorů do cílových molekul jsme našli poněkud přímější cestu, na jejímž konci je zatím tato poslední sloučenina,“ vysvětluje vědec. Objevená látka však zdaleka ještě není lékem. Aby jí někdy mohla být, bude záviset na dalších zkouškách, které mohou trvat i několik let, a jakýkoli neúspěch může znamenat okamžitý konec výzkumu. „Třeba zjistíme, že nová látka má vedlejší účinky tak závažné, že jako léčivo je nepoužitelná. V tom je náš výzkum jak krásný, tak ale i zrádný,“ říká Hrabálek.

Smlouva s Američany

Přestože sami vědci hovoří o budoucím léku a jeho dopadu na léčbu tuberkulózy zatím opatrně, o unikátnosti objevu svědčí fakt, že vynález od nich už koupila americká společnost Svenox Pharmaceuticals; smlouva byla po ročním vyjednávání uzavřena ve středu. Američané se v ní zavázali, že vývoj finálního léčiva, pokud se potvrdí účinnost látky, dokončí. K léku by se později měli dostat pacienti nejen v Americe, ale i v Evropě, Indii či Jihoafrické republice. Kontrakt je pro univerzitu velkým vítězstvím. Vědci i univerzita by totiž kromě profesní prestiže mohli z pozdějších výnosů získat miliony, z nichž by financovali další výzkumy. „Prokáže-li se účinnost látek tak, jak předpokládáme, bavíme se o částce v desítkách milionů korun plus procenta z výnosů,“ upřesňuje ředitel Charles University Innovations Prague (CUIP) Otomar Sláma. Právě CUIP, pohybující se na pomezí akademické půdy a byznysového prostředí, hraje v obchodu významnou roli. Tuto dceřinou společnost totiž Univerzita Karlova založila právě s cílem dát objevům vědců větší šanci na uplatnění v praxi.

Co je tuberkulóza

* Infekční nemoc, dříve se jí říkalo souchotiny. * Projevuje se dlouhodobě zvýšenou teplotou, nočním pocením, úbytkem váhy, chraptotem, později krvavým kašlem. * Zasahuje nejvíc plic, ale i další orgány. Léčí se antituberkulotiky. * V polovině 20. století byla v moderním světě téměř vymýcena, přesto je stále příčinou nejvyššího počtu úmrtí na infekční onemocnění. * Podle odhadů Světové zdravotnické organizace loni onemocnělo 10 milionů lidí a 1,6 milionu na tuberkulózu zemřelo. * V ČR má klesající trend, loni bylo hlášeno 505 případů.

Unikátní objev českých vědců je velkou nadějí pro miliony lidí.